Štvrtok 11. marca 2021

P9_TA(2021)0087

Hromadné súdne procesy proti opozícii a občianskej spoločnosti v Kambodži

Uznesenie Európskeho parlamentu z 11. marca 2021 o hromadných súdnych procesoch proti opozícii a občianskej spoločnosti v Kambodži (2021/2579(RSP))

(2021/C 474/13)

Európsky parlament,

— so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Kambodži, najmä na uznesenie zo 14. septembra 2017 o Kambodži, najmä prípade Kema Sokhu ([1]), uznesenie zo 14. decembra 2017 o Kambodži, a najmä o rozpustení strany CNRP ([2]) a uznesenie z 13. septembra 2018 o Kambodži, najmä prípade Kema Sokhu ([3]),

— so zreteľom na závery Rady o Kambodži z 26. februára 2018,

— so zreteľom na Parížske mierové dohody z roku 1991, v ktorých sa v článku 15 zakotvuje záväzok dodržiavať ľudské práva a základné slobody v Kambodži, a to aj zo strany medzinárodných signatárov,

— so zreteľom na rozhodnutie Komisie z 12. februára 2020 ([4]) o zrušení časti colných preferencií, ktoré boli udelené Kambodži v rámci obchodného režimu EÚ „Všetko okrem zbraní“, od 12. augusta 2020,

— so zreteľom na vyhlásenie hovorcu vysokej komisárky OSN pre ľudské práva z 11. septembra 2020 o zatknutí významného predstaviteľa odborových zväzov Ronga Chhuna a 24 ďalších obhajcov ľudských práv a ochrancov životného prostredia ([5]);

— so zreteľom na vyhlásenie hovorcu Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) z 2. marca 2021 o hromadných súdnych procesoch vedených proti predstaviteľom opozície,

— so zreteľom na Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o slobode združovania a ochrane práva odborovo sa organizovať,

— so zreteľom na vyhlásenie osobitného spravodajcu OSN pre právo na slobodu pokojného zhromažďovania a združovania, členov pracovnej skupiny pre diskrimináciu žien a dievčat a osobitného spravodajcu OSN pre podporu a ochranu práva na slobodu presvedčenia a prejavu zo 16. novembra 2020 o zásahoch proti občianskej spoločnosti a útokoch na obhajcov ľudských práv v Kambodži;

— so zreteľom na dohodu o spolupráci medzi Európskym spoločenstvom a Kambodžským kráľovstvom, uzatvorenú 29. apríla 1997 ([6]),

— so zreteľom na kambodžský trestný zákon,

— so zreteľom na usmernenia EÚ o ochrancoch ľudských práv z roku 2008,

— so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv z 10. decembra 1948,

— so zreteľom na Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach z roku 1966,

— so zreteľom na vyhlásenie osobitnej spravodajkyne pre situáciu v oblasti ľudských práv v Kambodži Rhony Smithovej z 25. novembra 2020,

---

([1]) Ú. v. EÚ C 337, 20.9.2018, s. 99.
([2]) Ú. v. EÚ C 369, 11.10.2018, s. 76.
([3]) Ú. v. EÚ C 433, 23.12.2019, s. 128.
([4]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2020/550 z 12. februára 2020, ktorým sa menia prílohy II a IV k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 978/2012, pokiaľ ide o dočasné zrušenie opatrení uvedených v článku 1 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 978/2012 vo vzťahu k určitým výrobkom s pôvodom v Kambodžskom kráľovstve (Ú. v. EÚ L 127, 22.4.2020, s. 1).
([5]) https://www.ohchr.org/FR/HRBodies/HRC/Pages/ NewsDetail.aspx?NewsID=26223&LangID=F
([6]) Ú. v. EÚ L 269, 19.10.1999, s. 18.

— so zreteľom na článok 144 ods. 5 a článok 132 ods. 4 rokovacieho poriadku,

A. keďže v novembri 2020 bolo aspoň 137 jednotlivcov obvinených z napojenia na rozpustenú opozičnú Kambodžskú stranu národnej záchrany (CNRP) a súdených na základe politicky motivovaných obvinení z podnecovania, sprisahania a útokov proti štátu podľa článkov 451, 453, 494 a 495 trestného zákona;

B. keďže 1. marca 2021 mestský súd mesta Phnom Pénh odsúdil deväť hlavných vodcov CNRP na základe obvinenia z „pokusu o zorganizovanie štátneho prevratu s cieľom zvrhnúť vládu“ v súvislosti s ich pokusom o návrat do Kambodže 9. novembra 2019;

C. keďže bývalý predseda CNRP Sam Rainsy sa do Kambodže pokúsil vrátiť v roku 2019; keďže Sam Rainsy bol odsúdený na najprísnejší trest odňatia slobody vo výške 25 rokov; keďže spolu so Samom Rainsym boli odsúdení aj Mu Sochua, Eng Chhay Eang, Ou Chanrith, Ho Vann, Long Ry, Men Sothavrin, Tiolung Saumura a Nuth Romduol; keďže všetci obžalovaní čelia trestom odňatia slobody vo výške 20 až 25 rokov; keďže ich právo voliť a kandidovať vo voľbách bolo zrušené;

D. keďže opoziční politici boli súdení v neprítomnosti, pretože im nebolo umožnené vrátiť sa do Kambodže, aby sa mohli obhájiť pred súdom;

E. keďže zatiaľ čo súdy v týchto prípadoch uplatňujú zrýchlené konania, súdny proces proti bývalému predsedovi CNRP Kemovi Sokhovi, ktorý bol prepustený na kauciu, naďalej zostáva pozastavený a jeho žiadosti o pokračovanie v konaní boli zamietnuté;

F. keďže v júli 2019 súd v neprítomnosti uznal Konga Atitha, novozvoleného predsedu Koalície demokratických odborových zväzov kambodžských pracovníkov v odevnom priemysle (CCAWDU), vinným z úmyselných násilných činov v súvislosti s demonštráciou vodičov spoločnosti Capitol Bus Company v roku 2016; keďže v dôsledku trojročného podmienečného trestu Kong Atith viac nemôže vykonávať funkciu vodcu zväzu pracovníkov;

G. keďže 31. júla 2020 orgány zatkli Ronga Chhuna, predsedu nezávislej Kambodžskej konfederácie odborových zväzov, bez zatykača a v jeho dome v Phnom Pénh a keďže Rong Chhun bol 1. augusta 2020 obvinený z „podnecovania k spáchaniu zločinu“ podľa článkov 494 a 495 kambodžského trestného zákona; keďže Ronga Chhuna následne umiestnili do vyšetrovacej väzby v nápravnom zariadení 1 v Phnom Pénh;

H. keďže počas hromadných súdnych procesov v období od novembra 2020 do februára 2021 neboli predložené žiadne spoľahlivé dôkazy; keďže obžalovaným nebola umožnená prítomnosť na súdnych procesoch; keďže verejnosť bola vo veľkej miere vylúčená zo súdnych konaní; keďže boli nahlásené prípady, keď obžalovaní vzniesli námietky proti údajným priznaniam, ktoré boli použité počas súdnych konaní, pričom tvrdili, že tieto priznania boli podpísané alebo potvrdené odtlačkom prstu pod nátlakom a bez prítomnosti právneho zástupcu;

I. keďže v rámci súdnych procesov mestského súdu v Phnom Pénh sa porušujú procesné a hmotné požiadavky spravodlivého procesu, zakotvené v kambodžskom trestnom zákone a v článku 14 ods. 3 písm. d) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach;

J. keďže kambodžská vláda od roku 2017 prijala sériu represívnych opatrení, ktoré obmedzujú politickú účasť a volebné práva v krajine, čím sa odchýlila od cesty, ktorá vedie k demokracii, a vytvorila autoritársky štát;

K. keďže najvyšší súd 16. novembra 2017 oznámil rozpustenie CNRP;

L. keďže počas volieb v Kambodži v roku 2018 neboli splnené minimálne medzinárodné normy, pokiaľ ide o demokratické voľby, čím sa Kambodžskej ľudovej strane (CPP) ako vládnucej strane umožnilo získať úplnú kontrolu nad všetkými kreslami v Senáte aj v Národnom zhromaždení, v dôsledku čoho sa de facto vytvoril štát jednej strany bez akejkoľvek parlamentnej opozície;

M. keďže kambodžské orgány oznámili, že nasledujúce miestne voľby sa budú konať 5. júna 2022, zatiaľ čo kľúčová opozičná strana CNRP zostáva aj naďalej právne rozpustená, pričom jej vodcovia boli odsúdení a bolo im zakázané vykonávať politickú činnosť a jej podporovatelia čelia obťažovaniu, zatýkaniu a násiliu;

Štvrtok 11. marca 2021

N. keďže odborníci OSN na ľudské práva vyjadrili obavy, pokiaľ ide o čoraz prísnejšie obmedzovanie občianskej spoločnosti v Kambodži;

O. keďže Komisia 12. februára 2020 rozhodla, že zruší časť colných preferencií, ktoré boli udelené Kambodži v rámci obchodného režimu EÚ „Všetko okrem zbraní“, z dôvodu vážneho a systematického porušovania zásad ľudských práv, ktoré sú zakotvené v Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach;

1. vyzýva kambodžskú vládu, aby ukončila všetky formy obťažovania, zastrašovania a politicky motivovaných obvinení proti členom opozície, odborárom, obhajcom ľudských práv, médiám a aktérom občianskej spoločnosti; vyzýva bezpečnostné sily, aby sa zdržali zbytočného a neprimeraného používania sily voči účastníkom pokojných demonštrácií;

2. vyzýva kambodžské orgány, aby okamžite a bezpodmienečne zrušili tresty Sama Rainsyho, Mu Sochuovej, Enga Chhaya Eanga, Oua Chanritha, Hoa Vanna, Longa Rya, Mena Sothavrina, Tiolung Saumuraovej a Nutha Romduola;

3. vyzýva kambodžské orgány, aby začali postup národného zmierenia prostredníctvom úprimného a inkluzívneho dialógu so stranami politickej opozície a občianskou spoločnosťou;

4. vyzýva kambodžskú vládu, aby bezodkladne prepustila všetky osoby, ktoré boli zadržané z dôvodu uplatňovania ľudských práv, a zrušila všetky obvinenia voči týmto osobám; zdôrazňuje, že obvinenia vznesené proti viac ako 130 osobám sú politicky motivované a ich účelom je odstrániť akýkoľvek odpor;

5. s hrôzou odsudzuje stupňujúce sa porušovanie ľudských práv v Kambodži vrátane páchania násilia proti pokojným demonštrantom, prijímania nových represívnych zákonov a zatýkania obhajcov ľudských práv, novinárov, aktivistov opozičných strán, ochrancov životného prostredia, študentov a bežných občanov za to, že pokojne vyjadrujú svoje názory;

6. naliehavo vyzýva kambodžskú vládu, aby zrušila všetky represívne zákony vrátane nedávnych dekrétov a návrhov zákonov, ktoré upravujú digitálne prostredie a umožňujú vláde zvýšiť online dohľad, cenzúru a kontrolu nad internetom, a aby tiež zrušila všetky nedávne zmeny ústavy, trestného zákona, zákona o politických stranách, zákona o odborových zväzoch, zákona o mimovládnych organizáciách a všetky ostatné právne predpisy, ktoré obmedzujú slobodu prejavu a politické slobody a nie sú v úplnom súlade so záväzkami Kambodže a medzinárodnými normami;

7. vyzýva kambodžské orgány, aby rešpektovali práva všetkých občanov na spravodlivý proces, slobodu prejavu a slobodu združovania a pokojného zhromažďovania;

8. vyzýva kambodžské orgány, aby okamžite ukončili ďalšie formy obťažovania vrátane súdneho obťažovania a zastrašovania členov opozície v krajine;

9. odsudzuje represívne opatrenia vykonávané pod zámienkou ochrany zdravia a pripomína, že núdzové opatrenia prijaté v rámci obmedzovania šírenia pandémie COVID-19 by sa nemali využívať na potlačenie odporu;

10. vyjadruje znepokojenie nad čoraz častejšími zásahmi proti ochrancom životného prostredia; vyjadruje tiež obavy, pokiaľ ide o ich zaradenie do nedávnych hromadných súdnych procesov;

11. pripomína, že voľby neboli ani slobodné, ani spravodlivé a že CPP by sa nemala považovať za legitímnu vládnucu stranu Kambodže; zdôrazňuje, že voľby môžu byť skutočne spravodlivé iba vtedy, keď sa na nich môžu zúčastniť aj opozičné strany;

12. vyzýva vládu Kambodže, aby znovunastolila demokraciu a zabezpečila, že pri vykonávaní právnych predpisov sa budú rešpektovať ľudské práva a základné slobody, čo zahŕňa úplné dodržiavanie ústavných ustanovení týkajúcich sa plurality a slobody združovania a prejavu;

13. vyjadruje vážne znepokojenie nad pretrvávajúcimi vládnymi opatreniami a obťažovaním, namierenými proti nezávislým médiám a novinárom, ktorými sa potláča ich právo na slobodu prejavu vrátane práva zastávať názory a prijímať a podávať informácie a nápady bez zásahu verejných orgánov, a nad tým, že niekoľkí novinári boli odsúdení na trest odňatia slobody z dôvodu nezávislého spravodajstva na základe vykonštruovaných obvinení;

14. vyjadruje poľutovanie nad tým, že kambodžská vláda si nesplnila povinnosť, pokiaľ ide o prekonanie vážneho a systematického porušovania politickej účasti, slobody prejavu a slobody združovania, čo viedlo k tomu, že Komisia prijala rozhodnutie zrušiť od 12. augusta 2020 časť colných preferencií, ktoré boli Kambodži udelené v rámci obchodného režimu EÚ „Všetko okrem zbraní“; naliehavo vyzýva Komisiu, aby trvala na jasne vymedzených referenčných hodnotách v oblasti ľudských práv v rámci všetkých svojich interakcií s kambodžskou vládou a aby problematické otázky zdôraznené v tomto uznesení zaradila do rámca prebiehajúcej zvýšenej spolupráce s orgánmi vrátane režimu „Všetko okrem zbraní“; vyzýva Komisiu, aby pozorne monitorovala situáciu a aby posúdila vplyv čiastočného zrušenia v rámci režimu „Všetko okrem zbraní“ na najzraniteľnejšie prvky občianskej spoločnosti;

15. konštatuje, že tohtoročný samit ASEM sa má konať v Phnom Pénh; domnieva sa, že EÚ by toto miesto konania nemala akceptovať, kým sa v krajine znovu nenastolí demokracia;

16. vyzýva členské štáty, aby pozastavili všetku bilaterálnu finančnú podporu určenú kambodžskej vláde a aby sa namiesto toho zamerali na organizácie občianskej spoločnosti a opozičné strany;

17. vyzýva ESVČ a členské štáty, aby monitorovali situáciu v oblasti ľudských práv v Kambodži a aby konali v plnom súlade s akčným plánom EÚ pre ľudské práva a demokraciu a s usmerneniami EÚ o ochrancoch ľudských práv; vyzýva delegáciu EÚ v Phnom Pénh a veľvyslanectvá členských štátov, aby monitorovali súdne procesy a vykonávali návštevy vo väzniciach;

18. trvá na tom, aby kambodžská vláda spolupracovala s úradom vysokého komisára OSN pre ľudské práva a osobitnými postupmi OSN s cieľom umožniť im bez zásahov plniť svoje mandáty;

19. vyzýva kambodžskú vládu, aby prijala potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, že CNRP sa urýchlene obnoví a jej 5 007 miestnych poslancov bude môcť opätovne nadobudnúť svoje pozície;

20. pripomína výzvu, ktorú osobitná spravodajkyňa OSN pre situáciu v oblasti ľudských práv v Kambodži Rhona Smith adresovala kambodžským orgánom, v rámci ktorej žiada otvoriť občiansky priestor, chrániť a presadzovať základné slobody vrátane práva na slobodu združovania a prejavu a zabezpečiť právo na spravodlivý proces pre všetkých, ako to zaručujú medzinárodné normy a štandardy v oblasti ľudských práv a kambodžské zákony;

21. naliehavo vyzýva Komisiu a Radu, aby vypracovali komplexnú a strategickú iniciatívu pre demokraciu v súvislosti s krajinami regiónu ASEAN a aby ju do šiestich mesiacov predložili Európskemu parlamentu;

22. domnieva sa, že cielené sankcie, ako sú zákaz cestovania a zmrazenie aktív, namierené proti vedúcim predstaviteľom Kambodže, sa mali uložiť už dávnejšie; naliehavo vyzýva Radu, aby prijala reštriktívne opatrenia proti politickým lídrom a vodcom bezpečnostných síl, ktorí sú zodpovední za vážne porušovanie ľudských práv, rozpustenie a následné potláčanie opozície v Kambodži, a proti ich hospodárskym záujmom v rámci globálneho sankčného režimu EÚ v oblasti ľudských práv;

23. vyzýva ESVČ a členské štáty, aby urýchlene prijali opatrenia s cieľom zaujať vedúcu pozíciu na nadchádzajúcom 48. zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva v záujme prijatia dôrazného uznesenia, v rámci ktorého sa bude riešiť situácia v oblasti ľudských práv v Kambodži, predĺži sa mandát osobitnej spravodajkyne OSN pre situáciu v oblasti ľudských práv v Kambodži a požiada sa, aby vysoká komisárka OSN pre ľudské práva monitorovala situáciu v oblasti ľudských práv v Kambodži a podávala o tom správy a navrhla opatrenia, ktoré by kambodžská vláda mala prijať v záujme zachovania súladu s medzinárodnými záväzkami v oblasti ľudských práv;

24. vyzýva Európsku radu, aby prijala formálnu pozíciu k situácii v oblasti ľudských práv a zhoršovania demokracie v Kambodži;

25. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Európskej službe pre vonkajšiu činnosť, generálnemu tajomníkovi Združenia národov juhovýchodnej Ázie, vládam a parlamentom členských štátov a vláde a Národnému zhromaždeniu Kambodže.